

Διδασκαλία της Γλώσσας στην Α' τάξη

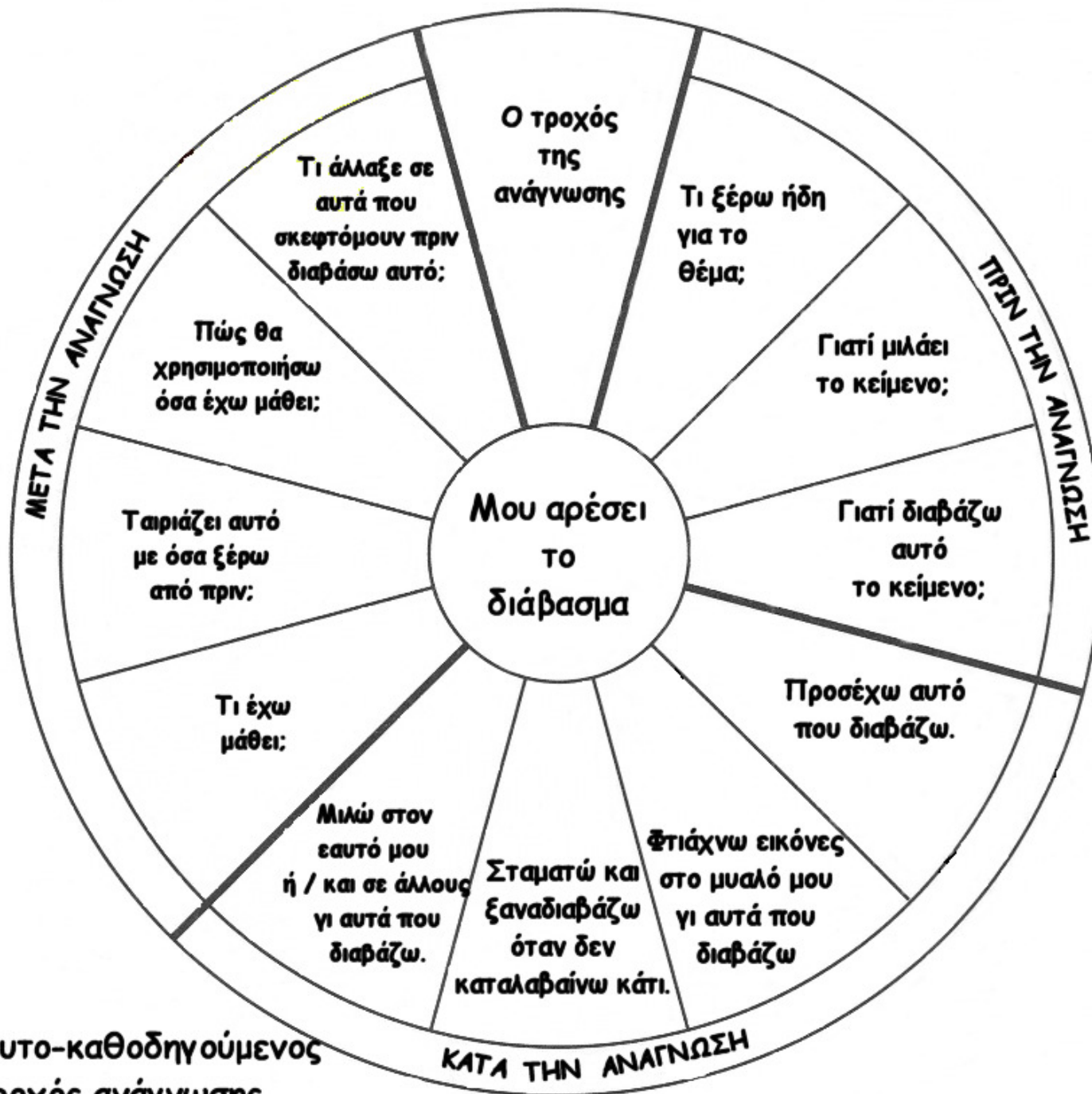
Γεώργιος Αλβανόπουλος
Σχολικός Σύμβουλος

Άξονες παρουσίασης

- Καλή λειτουργία τάξης-σχολείου
 - Κανόνες τάξης
 - Ενημέρωση γονέων-κηδεμόνων
- Γενικές αρχές διδασκαλίας Γλώσσας Α' τάξης
 - Θεωρητικό πλαίσιο
 - Προφορικός λόγος (επεξεργασία εικόνας, κειμένου, ασκήσεων)
 - Φωνολογική επίγνωση
 - Αντιγραφή
 - Ορθογραφία
 - Γραμματική
 - Είδη τετραδίων
- Διευθέτηση τάξης
- Η διδασκαλία του μαθήματος «Τιτίνα η κότα», βήμα βήμα. (κ.κ. Ρούλα και Μαίρη)
- Εποπτικά υλικά – μέσα
- Αδρομερής προγραμματισμός
- Συζήτηση
 - Ενημέρωση γονέων-κηδεμόνων
 - Γρίπη

Ανάγνωση & Γραφή

- Γράφουμε για να μεταδώσουμε ένα μήνυμα
- Διαβάζουμε για να κατανοήσουμε
- Τα παιδιά έχουν γνώσεις ανάγνωσης - γραφής πριν έρθουν στο σχολείο
- Ο/Η εκπαιδευτικός ως μοντέλο

Αυτο-καθοδηγούμενος τροχός ανάγνωσης

Γραφή

- Δραστηριότητες που έχουν νόημα για τα παιδιά
- Κείμενα με νόημα με επικοινωνιακό και λειτουργικό χαρακτήρα
- Στην αρχή ο εκπαιδευτικός ως γραμματέας
- Τα παιδιά γράφουν όσα μπορούν
- Κείμενα με παραλήπτες
- Χαρτί του μέτρου

Ανάγνωση

- Η σημασία...
 - της εικονογράφησης
 - του τίτλου του κειμένου
 - της πρόβλεψης του περιεχομένου
 - Της άσκησης του προφορικού λόγου

Ρόλος εικόνας

Κεντρικός, λειτουργικός ρόλος

-σύνδεση προφορικού-γραπτού

– Ουσιαστικό

– Επίθετο+ουσιαστικό

– Προτάσεις τύπου: Υποκείμενο – Ρήμα – Αντικείμενο (ΥΡΑ)

-αφηγηματικό πλαίσιο

-προετοιμασία ανάγνωσης

-ανάπτυξη λεξιλογίου

-χρήση συμβόλων

– Επεξεργασία εικόνας σε δύο επίπεδα

Παιδιά με ιδιαιτερότητες

ΕΙΚΟΝΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ

- ☞ Μελέτες των τελευταίων χρόνων, έδειξαν ότι η γλώσσα (προφορική και γραπτή) δεν είναι ο μόνος διαθέσιμος τρόπος για την κατασκευή νοημάτων.
- ☞ Η εικόνα είναι βασική για την ανάγνωση ή την κατανόηση του περιεχομένου σε διαφημίσεις, στην τηλεόραση, στα περιοδικά, σε επιστημονικά κείμενα, πιο πρόσφατα στο Διαδίκτυο.
- ☞ Η σχέση των δύο σημειωτικών συστημάτων (γλώσσας και εικόνας) είναι πολύπλοκη, ο τρόπος που κατασκευάζουν το ίδιο νόημα διαφορετικός.
- ☞ Ούτε καν οι πληροφορίες που δίνουν είναι ακριβώς ίδιες - αλλού είναι πιο διαφωτιστική η γλώσσα κι αλλού η εικόνα.
- ☞ Με αυτή την έννοια, η ανάγνωση των εικόνων είναι και αυτή ανάγνωση.

Το πλύσιμο των ρούχων στο πλυντήριο

Η αξία του τίτλου

“Η διαδικασία είναι πράγματι απλή. Πρώτα γίνεται η τακτοποίηση σε ομάδες. Φυσικά μπορεί να αρκεί μία μόνο ομάδα αλλά αυτό εξαρτάται από το συνολικό όγκο. Στο δεύτερο στάδιο, αν δεν έχεις τις σχετικές διευκολύνσεις, είναι πιθανό να χρειαστεί να πας κάπου αλλού προκειμένου να διεκπεραιώσεις το έργο. Αλλιώς δεν έχεις πρόβλημα. Βέβαια είναι σημαντικό να μην υπερβάλεις. Δηλαδή είναι προτιμότερο να κάνεις λίγα κάθε φορά παρά πολλά μαζί. Αυτό μπορεί να μη θεωρείται σημαντικό αλλά είναι δυνατόν να παρουσιαστούν δυσκολίες. Επίσης ένα λάθος μπορεί να έχει κόστος. Την πρώτη φορά η όλη διαδικασία είναι πιθανό να μοιάζει σύνθετη και δύσκολη. Σύντομα όμως θα καταστεί μια άλλη πλευρά της ζωής. Είναι δύσκολο να φανταστούμε ότι, στο άμεσο μέλλον, αυτό το έργο δε θα είναι αναγκαίο στη ζωή μας, αν και τίποτε δεν μπορεί να αποκλειστεί. Όταν η διαδικασία θα έχει ολοκληρωθεί τότε, γίνεται πάλι η τακτοποίηση σε ομάδες και η τοποθέτηση στις ανάλογες θέσεις. Τελικά θα χρησιμοποιηθούν για μια ακόμα φορά και η όλη διαδικασία θα πρέπει να επαναληφθεί. Όμως, και αυτό είναι μέρος της ζωής μας” (Διασκευή από Bransford & Johnson, 1973).

Βαθμολογία
κατανόητού:

Πριν 0 -1

Μετά 2-4

Ανάκληση από
μνήμης:

Πριν: 15% των
εννοιών

Μετά: 55%

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

- **αναδυόμενη γραφή** (αναδυόμενος γραμματισμός) [emerging literacy]
→ έμφαση στην προοδευτική κατάκτηση της αναγνωστικής ικανότητας και στη σημασία του περιβάλλοντα χώρου
- **αναλυτικοσυνθετική προσέγγιση**
→ έμφαση στην αντιστοίχιση φθόγγων – γραμμάτων
- **ολική προσέγγιση** (η γλώσσα-ως-όλο) [whole language approach]
→ έμφαση στη γλώσσα ως αδιαίρετη ενότητα και στην έκθεση σε γραπτά κείμενα

ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ

Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να ορίσει, εκτός από την ορθογραφία, επιπλέον άσκηση στην αντιγραφή (ιδιαίτερα στα παιδιά που δυσκολεύονται).

Η αντιγραφή είναι σκόπιμο να έχει λειτουργικό χαρακτήρα.

Είναι δηλαδή καλύτερο οι μαθητές να αντιγράφουν μικρά κείμενα όπως προσκλήσεις, λίστες για ψώνια, τον τίτλο του βιβλίου που δανείζονται κ.ά., που έχουν συγκεκριμένη στόχευση και σχετίζονται με τις δραστηριότητες της τάξης.

Αξιοποίηση διαθεματικών δραστηριοτήτων π.χ. στα εικαστικά να ζωγραφίσουμε ή να κόψουμε το νέο γράμμα (πολυαισθητηριακή προσέγγιση)

Η φορά των γραμμάτων δεν μας ενδιαφέρει στο Α' στάδιο. Αργότερα τη δείχνουμε αλλά δεν επιμένουμε.

Τετράγραμμα τετράδια για αντιγραφή ή κουτάκια για όσους δυσκολεύονται;

Τετράδιο μισο-μισό για παραγωγή γραπτού λόγου

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

- ☒ Η ορθογραφία είναι ενταγμένη στην πλοκή της ιστορίας
- ☒ Την ορθογραφία δε τη μαθαίνουμε μόνο με ένα τρόπο π.χ. γράφοντάς την μερικές φορές
- ☒ αξιοποίηση του στυλ μάθησης του κάθε μαθητή (οπτικός, ακουστικός, κιναισθητικός).
- ☒ Αρχικά, στόχος της ορθογραφίας είναι η εμπέδωση της γραφοφωνημικής αντιστοιχίας και στη συνέχεια, η ορθή γραφή συχνόχρηστων λέξεων.
- ☒ Στα δισέλιδα κεφάλαια, των οποίων η επεξεργασία μπορεί να ολοκληρωθεί σε δύο δίωρα, έχουν προβλεφθεί δύο κείμενα ορθογραφίας, το πρώτο προαιρετικό.
- ☒ Επειδή είναι προαιρετική η εξάσκηση των παιδιών σε αυτό, επισημαίνεται μόνο στο Β.Δ. και όχι στο Β.Μ.

Γραμματική

- Διαισθητικός εντοπισμός κανονικότητων, με παιγνιώδη τρόπο και σε συνάφεια με τα κείμενα

- Λέξεις κλειδιά
 - Βασικές λέξεις που βοηθούν την εξιστόρηση ενός περιστατικού
 - Εμπλουτισμός λεξιλογίου
- Ευρετήριο
 - Βάζει τα παιδιά στην έννοια της ταξινόμησης
 - Θησαυροφυλάκιο λέξεων
 - Διαχείριση πληροφορίας
- Βιβλίο γράμματος
 - Δραστηριότητες με νόημα
 - Αξιοποίηση των εμπειριών
 - Δεν περιμένουμε να διδαχθούν τα παιδιά όλα τα γράμματα για να ζητήσουμε από τα παιδιά να γράψουν λέξεις, πρόταση, κείμενο.

ΕΤΙΚΕΤΕΣ ΣΕ ΧΡΗΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

Από την πρώτη μέρα, τοποθετούνται ετικέτες με τα ονόματα των παιδιών, γραμμένα από τον/την εκπαιδευτικό με τρόπο ομοιόμορφο και χωρίς διακριτικά, στις κρεμάστρες, στις καρέκλες, στις μολυβοθήκες, στους ατομικούς φακέλους κ.ο.κ.

Οι ετικέτες τοποθετούνται παρουσία των παιδιών και διαβάζονται μεγαλόφωνα.

Καθώς τα παιδιά ολοένα και περισσότερο αναγνωρίζουν τα ονόματα των συμμαθητών τους, αναλαμβάνουν να τοποθετήσουν αντικείμενα άλλων στη σωστή τους θέση, π.χ. την εργασία ενός συμμαθητή στον ατομικό του φάκελο.

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ)

☒ Χρησιμοποιώντας τις καρτέλες με τα ονόματα, τα παιδιά προχωρούν στην οργάνωση ομάδων και υποομάδων:

☒ Ζητείται, για παράδειγμα, να βρουν τις καρτέλες των συμμαθητών τους που αγαπούν το μπάσκετ, να κάνουν ένα άλλο σύνολο με τις καρτέλες των παιδιών που προτιμούν το κόκκινο χρώμα, ένα υποσύνολο με όσα παιδιά αγαπούν το μπάσκετ και το κόκκινο χρώμα κ.ο.κ.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΟΥΣΙΩΝ

Σε μακρόστενες (κινητές) καρτέλες από χαρτόνι γράφουν το όνομα τους.

Αρχικά κάθε παιδί, μπαίνοντας στην τάξη, τοποθετεί την καρτέλα με το όνομα του κάτω από τη φωτογραφία του.

Στο τέλος της σχολικής μέρας αφαιρούν τις καρτέλες από τον πίνακα, προκειμένου να τις ξαναβάλουν την επομένη, και τις τοποθετούν σε ένα κουτί που παραμένει στην τάξη.

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ

- ☒ Περιέχει θεματικές ενότητες (*Σχολείο και Παιδί, Οικογένεια, Παιδί και Φύση κ.ά.*)
- ☒ Η θεματική ταξινόμηση δεν υπόκειται σε καμιά ακολουθία (εποχιακή ή άλλου είδους) και κάθε θέμα μπορεί να συνδυαστεί αυθόρμητα με τα άλλα, δημιουργώντας νέα πεδία δράσεων.
- ☒ Ο εκπαιδευτικός δίνει βαρύτητα στο λογοτεχνικό κείμενο αυτό καθαυτό (ανάγνωση, συζήτηση, έκφραση κ.ά.), για να νιώσουν τα παιδιά το εύρος της αισθητικής τέχνης του λόγου.
- ☒ Στο Ανθολόγιο εκφράζονται βασικές αρχές των σχεδίων εργασίας (Project) που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανάλογα από τον εκπαιδευτικό.

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΣΤΟΧΟΙ:

- ☒ Ανάπτυξη θετικής στάσης απέναντι στη λογοτεχνία και γενικότερα στην ανάγνωση.
- ☒ Να βοηθήσει το μαθητή να διαπιστώσει την αναπαράσταση της πραγματικότητας μέσα στα λογοτεχνικά κείμενα και να τα συνδέσει με βιωματικές, προσωπικές εμπειρίες και προβληματισμούς.
- ☒ Το Ανθολόγιο δεν πρέπει να έχει το ρόλο ενός ακόμα εγχειριδίου, αλλά της γέφυρας επικοινωνίας, της επαφής, της δημιουργικής και της ελεύθερης και αυτόβουλης έκφρασης των παιδιών.

ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ

- ☒ Μοιράζονται τους ρόλους (Άρης, Μαρίνα, πάπιες, παπάκια, σαλιγκάρι). Μπορούν να προσθέσουν κι άλλους ήρωες, κι άλλους διάλογους.
- ☒ Κατά τη διαδικασία αυτή διαμορφώνουν ένα πρόγραμμα της παράστασης τους με τους ήρωες.
- ☒ Δίπλα σε κάθε ήρωα γράφουν το όνομα του παιδιού που θα παίξει τον αντίστοιχο ρόλο.
- ☒ Συντάσσουν έναν κατάλογο με αντικείμενα που τους είναι απαραίτητα για τη δραματοποίηση. Όταν συγκεντρώσουν τα αντικείμενα, ελέγχουν αν τα έχουν φέρει όλα, χρησιμοποιώντας τον κατάλογο και προσπαθώντας να απαντήσουν σε ερωτήσεις, όπως: Πού γράφει κουβαδάκι; Πώς το κατάλαβες; κ.ο.κ.
- ☒ Βλ. και βιβλίο δασκάλου Ε': Θεατρική αγωγή - εισαγωγικό μέρος

Αδρομερής προγραμματισμός

- Δύο δώρα για κάθε μάθημα
 - (1 δώρο για ΒΜ + 1 δώρο για ΤΕ)

- I. Εξοικείωση με γλωσσικά στοιχεία
(Αρχή - σελίδα 20)
Σεπτέμβριος – αρχές Οκτωβρίου

- II. Ενσυνείδητη επεξεργασία γραμμάτων
(Α' τ. από σελίδα 21 - Β' τ. σελίδα 30)
Αρχές Οκτωβρίου - αρχές Μαρτίου δηλ. τέλος 2^{ου} τριμήνου

- III. Εισαγωγή σε είδη κειμένων
(Τεύχος Β' από σελίδα 31)
Μάρτιος-Ιούνιος δηλ. 3^ο τρίμηνο

Αξιολόγηση

- Φάκελος υλικού

Χρήσιμες διευθύνσεις

- <http://www.protaki.gr/>
- <http://www.schools.ac.cy/klimakio/>

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

- Γλώσσα
- Μαθηματικά
- Γεωγραφία
- Ιστορία
- Θρησκευτικά
- Τέχνη
- Μουσική
- Σχεδιασμός & Τεχνολογία
- Αγγλικά
- Επιστήμη
- Οικιακή Οικονομία
- Επίκαιρα
- Διαθεματικά

ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

- Ενιαίο Ολοήμερο Σχολείο
- Προαιρετικό Ολοήμερο Σχολείο

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Μέντωρ
- Κυκλοφοριακή Αγωγή
- Ευρωπαϊκό Δίκτυο Προαγωγής Υγείας
- Μουσειακή Αγωγή

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

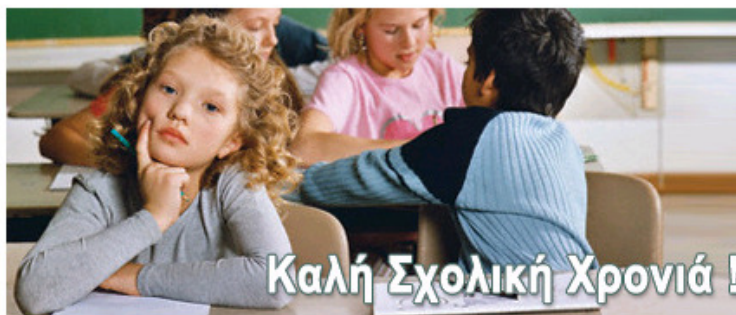
- Εκπαιδευτικά Λογισμικά
- Επιμόρφωση

ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

- Υποστηρικτικά Λογισμικά
- Οδηγοί Χρήσης
- Βιντεοπαρουσιάσεις
- Πρότυπα Ιστοσελίδων

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

- Σύμβουλοι Πληροφόρησης

Καλή Σχολική Χρονιά !

Καλωσορίσατε στην ιστοσελίδα του Κλιμακίου Πληροφορικής της Δημοτικής Εκπαίδευσης !

Ο ιστοχώρος αυτός δημιουργήθηκε και ενημερώνεται με κύριο στόχο την ενίσχυση του έργου των εκπαιδευτικών της Δημοτικής εκπαίδευσης προσφέροντας πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό για όλα τα μαθήματα που διδάσκονται στα Δημοτικά Σχολεία. Πέρα από το εκπαιδευτικό υλικό υπάρχουν αρκετά δειγματικά μαθήματα για την αξιοποίηση και ενσωμάτωση της τεχνολογίας στη διδασκαλία.

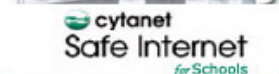
Παράλληλα ο επισκέπτης της σελίδας μπορεί να βρει και να συνδεθεί άμεσα με εκπαιδευτικές διαδικτυακές συνδέσεις από τον κυπριακό, ελληνικό και διεθνή εκπαιδευτικό χώρο. Η σελίδα ενημερώνεται με χρήσιμες ανακοινώσεις και εκπαιδευτικά νέα ενώ υπάρχουν μόνιμες σελίδες με χρήσιμες πληροφορίες, ενδιαφέρουσες εκπαιδευτικές παρουσιάσεις και έντυπα.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Χρήσιμες ανακοινώσεις που ενδιαφέρουν τον εκπαιδευτικό κόσμο >>>

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΝΕΑ

Ενημερωθείτε για τις τελευταίες εξελίξεις στον εκπαιδευτικό τομέα και την τεχνολογία >>>

Οδηγός Εγκατάστασης Χρήσης

